

STORTINGET

Innst. 361 L

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 77 L (2023–2024)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i el-tilsynsloven (hjemmel for gebyr for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner mv.)

Til Stortinget

Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår å innføre en hjemmel i el-tilsynsloven for å kunne ta gebyr for behandling av saker om godkjenning og forhåndskontroll av yrkeskvalifikasjoner innen elektroyrkene.

Kostnadene ved behandlingen av slike saker dekkes i dag gjennom gebyrer som pålegges virksomheter som underlegges el-tilsyn av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). Departementet foreslår en endring av dagens finansieringsmodell, som åpner for at kostnadene ved saksbehandlingen skal dekkes av den som søker om godkjenning av eller underlegges forhåndskontroll av sine yrkeskvalifikasjoner. Forslaget skal gi grunnlag for en finansieringsordning der kostnaden bæres av den som etterspør den aktuelle tjenesten.

Lovforslaget forutsetter at nærmere bestemmelser om saksbehandlingsgebyr gis i forskrift til loven.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ragnhild Male Hartviksen, Odd Harald Hovland og Hadia Tajik, fra Høyre, Ingunn Foss og Sveinung Stensland, fra

Senterpartiet, Sandra Borch og Else Marie Rødby, fra Fremskrittspartiet, Tor André Johnsen og lederen Helge André Njåstad, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, og fra Venstre, Ingvild Wetrhus Thorsvik, viser til at Prop. 77 L (2023–2024) behandles i denne innstillingen. I proposisjonen foreslås det å innføre en hjemmel i el-tilsynsloven for å kunne ta gebyr for behandling av saker om godkjenning og forhåndskontroll av yrkeskvalifikasjoner innen elektroyrkene.

Komiteen viser til at kostnadene ved behandlingen av slike saker i dag dekkes gjennom gebyrer som pålegges virksomheter som underlegges el-tilsyn av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). I proposisjonen foreslås det en endring av dagens finansieringsmodell, som åpner for at kostnadene ved saksbehandlingen skal dekkes av den som søker om godkjenning av eller underlegges forhåndskontroll av sine yrkeskvalifikasjoner. Den foreslåtte endringen innebærer med andre ord en overføring av kostnadene ved saksbehandlingen fra DSB til den som etterspør den aktuelle tjenesten. Gebyret er stipulert til å ligge på rundt 3 000 kroner.

Komiteen viser til at DSB og andre myndigheter sitt arbeid med å ivareta sikkerheten ved elektriske anlegg og elektrisk utstyr er en viktig del av samfunnssikkerheten. Det stilles krav til elsikkerhet for å forebygge at elektriske anlegg og elektrisk utstyr utgjør fare for liv, helse og materielle verdier. En forutsetning for et høyt elsikkerhetsnivå er at de som utfører elektrofaglig arbeid, har nødvendige kvalifikasjoner og kompetanse. Derfor setter lovverket kvalifikasjonskrav for de som skal utøve yrker innen elektrofagene.

Komiteen viser til at personer som har sin utdanning og yrkespraksis fra Norge, i kraft av dette er kvalifisert for å utøve et elektrofaglig yrke. Dette gjelder uavhengig av om man er norsk statsborger, EØS-borger eller tredjelandsborger. Personer som har sin utdanning og yrkespraksis fra et annet land, og som ønsker å etablere seg i Norge, må søke DSB om godkjenning av sine yrkeskvalifikasjoner for å kunne videreføre yrket i Norge.

Komiteen viser til at utgangspunktet og hovedregelen er at det offentliges utgifter dekkes over de offentlige budsjettene. Dersom det skal kreves dekning for utgifter ved offentlig myndighetsutøvelse, må dette fremgå av lov. Etter Finansdepartementets rundskriv om statlig gebyr- og avgiftsfinansiering (R-112/15) skal gebyrer og sektoravgifter ha som hovedformål å finansiere en myndighetsbestemt tjeneste. Gebyret skal ikke overstige kostnadene ved å produsere og levere tjenesten, og skal dekke kostnader basert på en kostnadseffektiv drift. Gebyret skal som hovedregel dekke myndighetshandlingen fullt ut (selvkostprinsippet).

Komiteen viser til at yrkeskvalifikasjonsdirektivet også åpner for, innenfor visse EØS-rettslige begrensninger, å kunne ta gebyr for behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner i forbindelse med etablering i en vertsstat. Det samme gjelder ved forhåndskontroll ved midlertidig yrkesutøvelse. Av praksis fra EU-domstolen kan det utledes at gebyrene må gjenspeile kostnadene knyttet til saksbehandlingen og ikke være urimelig høye.

Komiteen viser til at høringsinstansene stort sett er positive til lovforslaget, forutsatt at gebyret ikke settes så høyt at det vil hindre nødvendig tilførsel av kvalifisert arbeidskraft. Nelfo peker på at dagens godkjenningsordning legger beslag på store ressurser hos DSB og gir mindre ressurser til de øvrige elsikkerhetsområdene. Innføring av et saksbehandlingsgebyr vil derfor kunne sikre at det avsettes tilstrekkelige ressurser i DSB for å kunne håndtere søknadsbehandlingen, uten at dette påvirker DSBs primær oppgaver på elsikkerhetsområdet. Norsk Industri oppfatter stipuleringen av gebyrkostnaden som lav, slik at den neppe vil begrense tilfanget av kvalifisert fagkompetanse. Norsk Industri fremholder at rimelighetsvurderingen ved beregningen av gebyret bør fremkomme av forslaget.

Komiteen viser til at departementet, siden begrepet «rimelig» står sentralt for vurderingen av om et gebyr kan anses lovlig etter EØS-rettslige regler, har funnet grunn til å innta denne begrensningen direkte i lovteksten.

Komiteen viser til at regjeringen i sin proposisjon foreslår å innføre en hjemmel i el-tilsynsloven for å kunne ta gebyr for behandling av saker om godkjenning og forhåndskontroll av yrkeskvalifikasjoner innen elektroyrkene.

Komiteen viser til at de fleste høringsinstansene mener at lovforslaget er nødvendig og fornuftig for å kunne ivareta oppgavene og el-sikkerheten på en effektiv måte. Det pekes på at dagens godkjenningsordning legger beslag på store ressurser hos DSB og gir mindre ressurser til de øvrige el-sikkerhetsområdene. Gebyret skal som hovedregel dekke selvkost og være i tråd med EØS-reglene.

Komiteen viser til at innføring av gebyret vil frigjøre kapasitet hos DSB som kan brukes på andre viktige oppgaver innen el-sikkerhetsområdet.

Komiteen støtter proposisjonen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i el-tilsynsloven (hjemmel for gebyr for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner mv.)

I

I lov 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr gjøres følgende endringer:

§ 12 andre ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om gebyr for behandling av saker om godkjenning og forhåndskontroll av yrkeskvalifikasjoner for yrker som nevnt i første ledd, herunder gebyr for behandling av hver enkelt yrkeskategori som saken omfatter, betaling av gebyr og om virkninger av manglende betaling. Gebyret skal være rimelig og ikke overstige kostnadene ved saksbehandlingen.

Nåværende § 12 andre til fjerde ledd blir tredje til nytt femte ledd.

II

Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer.

Oslo, i justiskomiteen, den 28. mai 2024

Helge André Njåstad

leder

Ingvild Wetrhus Thorsvik

ordfører